

**PREZES
URZĘDU OCHRONY
DANYCH OSOBOWYCH**

Jan Nowak

Warszawa, dnia 29 lipca 2019 r.

ZSPR.023.42.2018.AG, 47 431

KANCELARIA OGÓLNA MINISTERSTWA ENERGII	
wpłynęło dnia	2019 -08- 05 <i>mlw</i>
Nr pisma	

Pan
Krzysztof Tchórzewski
Minister Energii
ul. Krucza 36
00 – 522 Warszawa
lukasz.bartuszek@me.gov.pl

Szanowny Panie Ministrze

w odpowiedzi na pismo z dnia 28 czerwca 2019 r. sygn. DE.VII.4110.5.2019 dotyczące projektu *ustawy o zmianie ustawy – Prawo energetyczne oraz niektórych innych ustaw (zwanym dalej projektem)* dziękuję za złożone wyjaśnienia i przedstawiam następujące informacje.

Odnosząc się do wyjaśnień w zakresie uregulowania w przepisach ustawy Prawo energetyczne obowiązku wprowadzenia 15-minutowych okresów zbierania danych, zauważyć należy, że zgodnie z art. 53 *Rozporządzenia Komisji Europejskiej (UE) 2017/2195 z dnia 27 listopada 2017 r. ustanawiającym wytyczne dotyczące bilansowania*, (dalej rozporządzenie 2017/2195) na który powołuje się Projektodawca, 15-minutowy okres rozliczania niezbilansowania **dotyczy Operatorów Sieci Przemysłowych (OSP), a nie indywidualnych odbiorców energii**, do których energię dostarczają Operatorzy Sieci Dystrybucyjnych (OSD). Wskazany w powyższym przepisie obowiązek nie dotyczy w szczególności gospodarstw indywidualnych rozliczanych według taryfy G. Jedynie w wyjątkowych okolicznościach dla dużych odbiorców, np. hut czy innych dużych zakładów produkcyjnych, rozliczanych m.in. według taryfy A dostawcą takim może być nie Operator Sieci Dystrybucyjnej, lecz bezpośrednio Operator Sieci Przemysłowych. Dla realizacji celów, o których mowa w art. 53 rozporządzenia 2017/2195 wystarczające zatem powinno być zbieranie danych pomiarowych w okresach 15 - minutowych z

liczników zdalnego odczytu zainstalowanych na stacjach SN/nN, stanowiących element sieci dystrybucyjnej, o których mowa w dodawanym do ustawy Prawo energetyczne art. 11 w ust. 3.

W opinii Prezesa Urzędu Ochrony Danych Osobowych uzasadnieniem stosowania 15-minutowego okresu odczytu liczników dla odbiorców indywidualnych rozliczanych według taryfy G nie są również wymagania wskazane w art. 8 ust. 4 *Rozporządzenia z dnia 5 czerwca 2019 r. w sprawie rynku wewnętrznego energii elektrycznej (wersja przekształcona) 2016/0379* (dalej: rozporządzenie 2016/0379). Wskazane bowiem w powyższym przepisie 15 minutowe okresy rozliczeń niezbilansowania dotyczą obrotu na rynkach energii dnia następnego i dnia bieżącego i związane są z rozliczaniem kontraktów zawieranych na Towarowej Giełdzie Energii, której uczestnikami są bezpośrednio odbiorcy indywidualni rozliczani wg. taryfy.

Z przytoczonych wyżej unijnych regulacji, na które powołuje się Projektodawca, bez wątplenia wynika obowiązek zbierania danych pomiarowych w 15 - minutowych okresach, jednak nie dotyczy on odbiorców indywidualnych. W związku z powyższym nie powinno się stosować tych samych zasad pomiaru energii do uczestnika hurtowego rynku energii jakimi są na przykład Operator Systemu Przesyłowego i Operator Systemu Dystrybucyjnego oraz dla uczestników rynku końcowych odbiorców energii jakimi są gospodarstwa domowe.

Projektodawca wyjaśnia, że celem stosowania liczników zdalnego odczytu nie jest profilowanie odbiorców końcowych. Jednakże ryzyko profilowania osób w związku z instalacją inteligentnych liczników w ocenie Prezesa Urzędu Ochrony Danych Osobowych zdecydowanie zachodzi, profilowanie nie musi być bowiem głównym celem działania systemu, może zaś zachodzić przy okazji jego użytkowania. Inteligentne liczniki są instalowane w mieszkaniach odbiorców energii i posiadają zdolność dwustronnej komunikacji. Informują konsumentów o ilości zużywanej energii przy czym informacja ta może być również przekazywana dostawcom energii i innym wyznaczonym podmiotom. Kluczową cechą inteligentnych liczników jest możliwość zdalnej komunikacji pomiędzy licznikiem i upoważnionymi podmiotami, takimi jak dostawcy, operatorzy sieci, upoważnione osoby trzecie lub przedsiębiorstwa usług energetycznych.¹

Informacje zbierane od odbiorców końcowych przy pomocy liczników pozwalają zbudować profil użytkownika w zakresie ilości zużywanej energii i tym samym uzyskiwać szczegółowe informacje o jego zachowaniach. Podmioty, którym przekazywane są informacje z liczników mają wiedzę o tym w jakich ilościach i kiedy użytkownik zużywa energię co pozwala na ustalenie np. w jakich godzinach użytkownik pracuje, jak dużo posiada sprzętów elektrycznych etc.

¹ Opinia grupy roboczej ds. ochrony danych ustanowiona na mocy art. 29, opinia 12/2011 na temat inteligentnego pomiaru zużycia (smart metering). Zgodnie z art. 94 ust 2 zdanie 2 rozporządzenia 2016/679 odesłania do Grupy Roboczej ds. Ochrony Osób Fizycznych w zakresie Przetwarzania Danych Osobowych, ustanowionej w art. 29 dyrektywy 95/46/WE, należy traktować jako odesłania do Europejskiej Rady Ochrony Danych. Ponadto, Europejska Rada Ochrony Danych w dokumencie przyjętym na pierwszym posiedzeniu plenarnym (Endorsment 1/2018) potwierdziła zachowanie aktualności wytycznych WP259.

Nie sposób zgodzić się ze stwierdzeniem, że przy zastosowaniu inteligentnych liczników nie dochodzi do podejmowania zautomatyzowanych decyzji. Informacje gromadzone w ramach usługi inteligentnego pomiaru dotyczą profilu energetycznego konsumenta wynikającego z jego sposobu użytkowania energii i służą do podejmowania decyzji bezpośrednio go dotyczących. Taka decyzja w najbardziej oczywisty sposób dotyczy kształtowania poziomu opłat za dostawy energii, przy czym nie ogranicza się tylko do fakturowania².

Kwestię profilowania regulują przepisy art. 22 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) (Dz. Urz. UE L 119 z 04.06.2016, st. 1 oraz Dz. Urz. L 127 z 23.05.2018, str. 2.), zwanego dalej rozporządzeniem 2016/679. Przepis ten wskazuje, że osoba, której dane dotyczą ma prawo nie podlegać decyzji, która opiera się wyłącznie na zautomatyzowanym przetwarzaniu, w tym profilowaniu, i wywołuje wobec tej osoby skutki prawne lub w podobny sposób istotnie na nią wpływa chyba, że decyzja ta:

- a) jest niezbędna do zawarcia lub wykonania umowy między osobą, której dane dotyczą, a administratorem;
- b) jest dozwolona prawem Unii lub prawem państwa członkowskiego, któremu podlega administrator i które przewidują właściwe środki ochrony praw, wolności i prawnie uzasadnionych interesów osoby, której dane dotyczą; lub**
- c) opiera się na wyraźnej zgodzie osoby, której dane dotyczą.

Z przepisu tego jasno wynika, że jeżeli profilowanie ma być stosowane na podstawie przepisów prawa, to przepisy te powinny gwarantować właściwe środki ochrony praw osób, których dane dotyczą. Koniecznym zatem jest rozszerzenie regulacji w przedmiocie profilowania w Prawie energetycznym, tak aby cały proces jego przebiegu był czytelny i precyzyjny, zarówno dla administratorów przetwarzających takie dane, jak i dla osób, których dane miałyby być przetwarzane.

Odnosząc się do ustanowienia ról podmiotów w procesie przetwarzania danymi osobowymi w opinii Prezesa Urzędu Ochrony Danych Osobowych kontrowersyjne wydaje się uznanie różnych operatorów rynku energii w tym operatorów, z którymi odbiorca końcowy nie podpisuje żadnej umowy na dostawę energii, o którym mowa w dodawanym przez art. 1 pkt 21 projektu ustawy o zmianie ustawy Prawo energetyczne oraz niektórych innych ustaw - art. 11 zf ust. 1, za współadministratorów. Zaproponowane rozwiązanie wynika z błędnie przyjętej koncepcji stosowania takich samych standardów opomiarowania zarówno dla uczestników hurtowego rynku energii elektrycznej jak i dla odbiorców końcowych. Możliwość wykorzystywania tych samych środków technicznych do przesyłania danych pomiarowych nie powinien wpływać na to kto jest ich

² J.w.

administratorem czy współadministratorem. Projektodawca nie sformułował w przepisach wspólnych celów przetwarzania dla jakich tworzy współadministrowanie. O ile z projektowanego art. 11ze wynikają sposoby przetwarzania tych danych, o tyle nie jest jasne który podmiot za co będzie odpowiedzialny. W tym kontekście niezrozumiałe jest sformułowanie: „w zakresie, który ich dotyczy” użyte w art. 11zf ust. 1 projektu ustawy.

Warto zauważyć, że art. 11z ust. 1 pkt 1 wskazuje, że operator informacji rynku energii zarządza i administruje centralnym systemem informacji rynku energii. Wydaje się zatem, że już z samej treści przedmiotowego przepisu współadministrowanie nie wynika.

Nie sposób także zgodzić się ze stwierdzeniem, że w ramach współadministrowania danymi osobowymi każdy współadministrator może wykorzystywać dane osobowe będące przedmiotem współadministrowania do własnych celów. Przywołany przez projektodawcę przykład regulacji współadministrowania ujęty w *ustawie z dnia 8 września 2006 r. o Państwowym Ratownictwie Medycznym* rzeczywiście ustanawia kilka podmiotów jako wspólnych administratorów Systemu Wspomagania Dowodzenia Państwowego Ratownictwa Medycznego (SWD PRM). Jednakże dane osobowe przetwarzane w tym systemie służą jednemu celowi, którym jest obsługa zgłoszeń alarmowych. Poszczególni współadministratorzy określani w tej ustawie nie przetwarzają zaś danych osobowych do własnych celów.

Dlatego Projektodawca powinien wykazać wspólny cel współadministratorów przetwarzających dane w centralnym systemie informacji rynku energii, Prezes Urzędu Ochrony Danych Osobowych bowiem tego wspólnego celu nie dostrzega. Art. 11z ust. 1 i 2 projektu ustawy stanowi, że operator informacji rynku energii, stosując obiektywne i przejrzyste zasady zapewniające równoprawne traktowanie użytkowników systemu pozyskuje informacje rynku energii oraz inne informacje od użytkowników systemu (przetwarza w centralnym systemie informacji rynku energii) na potrzeby realizacji procesów określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 11zi. Wydaje się, że procesy te powinny być ustalone w ustawie (w tym momencie z projektu wynika, że podstawa do prowadzenia centralnego systemu informacji rynku energii została sporządzona w ustawie a cel będzie określony w rozporządzeniu). O ile natomiast, chodziłoby o realizację różnych celów różnych administratorów to nie ma mowy o współadministrowaniu, czyli o wspólnym ustalaniu celów i sposobów przetwarzania (art. 26 rozporządzenia 2016/679), tylko o samodzielnym decydowaniu o sposobach przetwarzania danych osobowych. W przypadku natomiast podmiotów związanych przepisami prawa, właściwie należy te przepisy sformułować, wyznaczając podmiotom przetwarzającym dane określone role mocą tychże przepisów.

W uzasadnieniu do projektu wskazano, że rozwiązanie polegające na ustanowieniu w przepisach prawa współadministrowania danymi osobowymi przetwarzanymi w centralnym systemie informacji rynku energii zaproponowane zostało przede wszystkim z uwagi na wysokie

koszty związane z koniecznością realizowania obowiązku informacyjnego wynikającego z rozporządzenia 2016/679. Zauważyć należy, że wypełnianie obowiązku informacyjnego, o którym mowa w art. 13 rozporządzenia 2016/679, nie w każdym przypadku musi polegać na wysyłaniu korespondencji przesyłką pocztową, która generuje wysokie koszty. Równie dobrze obowiązek informacyjny może zostać spełniony poprzez wysłanie wiadomości w postaci elektronicznej (e-mail) lub chociażby smsów. Obowiązek informacyjny może być także wypełniany jednocześnie z zawarciem umowy. Ważne jest przede wszystkim zrealizowanie tego obowiązku wobec osoby, której dane dotyczą, jak i ważna jest skuteczność wypełnienia tego obowiązku, tak aby administrator mógł stosownymi dowodami wykazać, że ów obowiązek informacyjny został przez niego spełniony wobec podmiotów, których dane osobowe przetwarza. Istotą spełnienia obowiązku jest takie działanie administratora w sposób czynny, aktywny wobec osoby, której dane dotyczą, poprzez podanie tej osobie określonych przepisami rozporządzenia 2016/679 informacji. Konieczność czynnego powiadamiania akcentuje Grupa Robocza Art. 29, w wytycznych w sprawie przejrzystości na podstawie rozporządzenia 2016/679 przyjętych dnia 29 listopada 2017 r. (ostatnio zmienionych i przyjętych w dniu 11 kwietnia 2018 r.)³. Celem współadministrowania danymi nie może być minimalizacja kosztów związana z realizacją praw osób, których dane będą przetwarzane. Minimalizacja kosztów, w tym przypadku wiązałaby się raczej z zewnętrzną obsługą prawną, czy świadczeniem usług związanych z ochroną danych osobowych na podstawie umów powierzenia lub konstrukcji tzw. powierzenia ustawowego.

Mając powyższe na uwadze wnoszę o dokonanie przez Projektodawcę ponownej analizy projektu i rozważenie wprowadzenia zmian w proponowanym przez organ nadzorczy zakresie. Prezes Urzędu Ochrony Danych Osobowych deklaruje także chęć współpracy i pomoc przy dalszych pracach legislacyjnych związanych z projektem.

z wyrazami szacunku

**PREZES URZĘDU
OCHRONY DANYCH OSOBOWYCH**

Jan Nowak

³ Zgodnie z art. 94 ust 2 zdanie 2 rozporządzenia 2016/679 odesłania do Grupy Roboczej ds. Ochrony Osób Fizycznych w zakresie Przetwarzania Danych Osobowych, ustanowionej w art. 29 dyrektywy 95/46/WE, należy traktować jako odesłania do Europejskiej Rady Ochrony Danych. Ponadto, Europejska Rada Ochrony Danych w dokumencie przyjętym na pierwszym posiedzeniu plenarnym (Endorsment 1/2018) potwierdziła zachowanie aktualności wytycznych WP259.